

■ TRIBUNA POLITICA

Nossa giuventetgna vegn a far sensaziuns positivas

DAD EVELINE WIDMER-SCHLUMPF,
CUSSEGLIERA GUVERNATIVA

La generaziun giuvna fa sensaziuns negativas: Violenza en scolas, consum da drogas, senza orientaziun, junkies d'internet u casualitad da las valurs èn intgins chavazzins en quest connex. En scenaris futurs vegnan projectads conflicts da genereaziun insurmuntabels, e quai betg mo pervia da la (in)tschertezza finanziaria da nossas ovras socialas. Quest svilupans fa quitads. Ed en il rom da la debatta publica na mancan betg propostas fundadas e main fundadas per questa dumonda.

Naturalmain datti problems, als quals nus stuain far frunt cun l'attenziun necessaria. En quest regard stuessan nus discurren da provocaziuns. Questas provocaziuns scocialas (e pedagogicas) èn segiramain creschidas ils davos onns, ma ellas n'èn betg dal tuttatafeg novas. Nus ans stuain er esser conscients che qua vegni mussà permanentmain da las medias electronicas – pervia d'ina selezziun unilateral da dals rapports

– che nus vivin en in mund da conflicts e problems. La preschentaziun (e percepziun) exagerada dals conflicts è pia da relativar. Ils problems èn numnadamain adina mo ina part d'in maletg cumplessiv.

Igl è da gronda impurtanza che la generaziun pli veglia na tracta ils giuvenils betg simplamain sco uffants problematic. Senz'au-

ter ston ils creschids metter cunfins per ina convivenza supportabla ed era esser in exempel. Pli navant èsi dentant er da crear libertads, en las qualas ils giuvenils pon sa sviluppar a lur atgna moda – betg adina chapavla. Mintgant èsi d'admetter er quai che para inadmissibel. Questa situaziun delicata tranter admetter e limitar è stada gia adina ina incumbensa difficila. Qua èn dumandads ils geniturs, la scola ed ulteriuras instituziuns communalmain. Il fatg ch'ìls geniturs delegheschan tut questas incumbensas a la scola, sco ch'ì succeda oz per part, è clermain in svilup fallà.

Noss giuvenils pon e vegnan er a far sensaziuns positivas, sche nus als dain la pussaivladad da trair a niz dal tuttatafeg lur potenzials. Da las schanzas che nus avain grazia a nossa giuventetgna, pudain nus dentant far diever be, sche nus na vulain betg sulettamain evitar problems.

Giuvenils e forzas da lavur pli giuvnas pon dar numerus

impuls a nossa societad, e quai betg il davos er perquai ch'els manifesteschan per regla ina tenuta positiva envers las midadas. La moda da patratgar in pau differenta po avrir novas vias gist en bransch economicas giuvnas e fitg dinamicas. En quest regard stuain nus tegnair quint da las pretaisas midadas da la generaziun giuvna. Qua stuain nus er resguardar che las forzas da lavur pli giuvnas na tschertgan betg en emprima lingia segirezza e schanzas da far carriera a lunga vista en la vita professiunala. Libertads d'agir, atgna responsabladad e respect obtegnan (puspè) ina valur.

Nus creschids essan adina puspè dumandads da nov d'ir encunter als giuvenils, da gidar a gulivar las opposiziuns tranter las generaziuns; dentant er da mussar ch'ì dat er bliers tratgs comunabels e che giuven e vegl sa cumpletteschan. Ubain en ils plects dad Arthur Schopenhauer: «En la vegliadetgna san ins evitar accidents – en la giuventetgna supportar els.»